

Klassieke Olympiaden – Grieks volwassenen 2015-2016

In januari 2015 werd bij het restaureren van een monumentaal herenhuis in de Herestraat in Groningen achter het behang een aantal bladzijden van een boek met oud-Griekse teksten ontdekt. Uit het onderzoek bleek dat het de uitgave van een boek van Joannes Daniel van Lennep met de titel *Phalaridis Epistolae* (uitgegeven na zijn dood door zijn leermeester Valckenaer in 1777) betrof. Phalaris was een beruchte tiran van Akragas in Sicilië (ca. 570-555 Chr.). Op de naam van Phalaris zijn 148 brieven overgeleverd. De Engelse filoloog Richard Bentley bewees dat deze brieven onecht zijn en op zijn vroegst uit de 2e eeuw na Chr. kunnen dateren. In elk geval zijn de brieven van Phalaris nooit in het Nederlands vertaald.

Inleiding

Phalaris was door de burgers van Himera gekozen als dictator. De dichter Stesichoros, die in Himera leefde, waarschuwde in een fabel zijn medeburgers tegen de opkomende macht van de dictator Phalaris (volgens Aristoteles, *Rhetorica* 2.20). Hij werd gearresteerd en vrijgelaten door Phalaris. Phalaris legt in een brief aan de burgers van Himera uit, waarom hij Stesichoros vrijlaat.

Tekst

ΙΒ' ΙΜΕΡΑΙΟΙΣ.

- 1 Ἀπελύσαμεν Στησίχορον, ὃ Ἴμεραῖοι, παρέντες αὐτῷ τῶν πεπολιτευμένων πρὸς ἡμᾶς τὰς αἰτίας, οὐ δι' ὑμᾶς ἀξιούοντας, ὡς ὑμῶν γε ἔνεκα κἄν ἀπολώλει πολλάκις, οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ ταῖς θεαῖς αὐτὸν ἀφήκαμεν, αἷς ἐστὶ κατάσχετος, καὶ ὅσοι ἔχουσι τὴν Ἴμερίδα γῆν θεοὶ τε καὶ ἥρωες· οὐδὲν γὰρ ἔχω ἐκείνοις
- 5 ἐγκαλεῖν, εἰ καὶ ὑμῖν πάνυ πολλά. Καὶ αὐτοὶ δὲ ὑμεῖς ἴστε, οἷα ἐπεχείρησε ποιῆσαι κακά. Ἄλλ' ἠδέσθην ἱερὸν ἄνδρα, καὶ κατὰ σοφίαν εὐκλεᾶ, καὶ ταῖς μούσαις ὡς ἀληθῶς καταπεπιστευμένον, συγκατατάξαι τῷ πόρνῳ καὶ βδελυρῷ Κόνωνι, καὶ βιάσασθαι ἀποθανεῖν· ὡς εἶθε γε καὶ τὴν μοῖραν ἐπέχειν τῶν

10 τοιούτων ἐνήν. Καὶ ὑμῖν δὲ ἐπισκήπτω λιπαρῶς ὡς οἶόν τε, ὧ Ἱμεραῖοι, μὴ
 κατασύρειν αὐτὸν εἰς ἐκμελῆ καὶ ἀπωδὰ τῶν ἐσχάτων αὐτοῦ πολιτευμάτων.
 Καὶ γὰρ οὐδὲ αὐτὸς ἐκὼν εἶναι παραδίδωσιν αὐτὸν, ὡς πυνθάνομαι παρὰ τῶν
 εἰς Ἄλαισαν ἀφικνουμένων, ἀλλ' ἦττων ὢν τῆς ὑμετέρας ἀγνωμοσύνης καὶ
 βίας. Παύσασθε οὖν βιαζόμενοι αὐτὸν, καὶ χρῆσθε τοῖς ἐπιτηδειοτέροις·
 15 Στησίχορον δὲ ἄνετον εἶναι, καὶ σχολάζειν πρὸς τῇ λύρᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἄφετε· καὶ
 μὴ ὁμοίους ἐμοὶ ἐχθροὺς αὐτῷ κατασκευάζετε, οὐχ ὁμοίως ἴσως αὐτῷ
 προσοισομένους. Εἰ δὲ δεῖσθε πάντως τῶν προσπολιτευομένων, προχειρίσασθε
 τοιούτους ἐτέρους ἐξ ὑμῶν τινὰς, οὓς ἐγὼ λαβὼν, ὡς ἂν μοι φίλον ἦ, καὶ ὑμῖν
 τύχῳ κεχαρισμένος, μετ' οὐδεμιᾶς δεισιδαιμονίας καταχρήσομαι.

Aantekeningen

1	τῶν πεπολιτευμένων πολιτεύομαι	<i>onzijdig</i> als burger handelen, als burger doen
2	καῖν	= καὶ ἂν
3	ἀφήκαμεν κατάσχετος	= ἀφεῖμεν bezeten
7	συγκατατάττω	op één lijn stellen met
8		<i>Konon is waarschijnlijk veroordeeld wegens seks-schandalen.</i>
12	ἡ Ἄλαισα	Alaisa (<i>stad aan de oostkust van Silicië</i>)
13	οὖν	<i>moet οὖν zijn (drukfout van van Lennep)</i>
16	δέομαι + <i>gen.</i> οἱ προσπολιτευόμενοι	behoefte hebben aan medebestuurders